

Az aktuáriusi gyakorlat magyar
szabványa 1A
AGyMSz 1A

Modellezési elvek

Elfogadta a Magyar Aktuárius Társaság Vezetősége

2020. augusztus 18.

AGyMSz 1A – Modellezési elvek

TARTALOMJEGYZÉK

.....	
1. cikk Alapelvek.....	2
1.1. Cél.....	2
1.2. Hatókör	2
1.3. Kapcsolódás az AGyMSz 1 szabványhoz.....	2
1.4. Definíciók.....	2
1.5. Hatálybalépés dátuma	3
2. cikk Megfelelő gyakorlatok.....	4
2.1. Áttekintés	4
2.2. Meglévő modell kiválasztása	4
2.3. Meglévő modell módosítása	5
2.4. Új modell kidolgozása	5
2.5. Modell alkalmazása	5
3. cikk Kommunikáció.....	7
3.1. Közlések.....	7

AGyMSz 1A – Modellezési elvek

1. cikk Alapelvek

1.1. Cél – A jelen SZABVÁNY iránymutatást ad az [aktuáriusok](#) számára a [modellezési elvek](#) vonatkozásában olyan esetekben, amikor az [aktuáriusi szolgáltatásokat modellek](#) segítségével nyújtják, annak érdekében, hogy a [célzott felhasználók](#) megbizonyosodhassanak arról, hogy:

- az [aktuáriusi szolgáltatások](#) nyújtására megfelelő szakmaisággal és gondossággal kerül sor;
- az eredmények az igényekre válaszolnak és relevánsak, illetve teljeskörűek, és az eredmények közzé tétele világos és érthető formában történik; valamint
- az alkalmazott feltételezések és módszertan (ideértve – többek között – a [modelleket](#) és a modellezési technikákat) [közzé tétele](#) megfelelően történik.

A jelen SZABVÁNY arra vonatkozik, hogy az [aktuárius](#) esetleges részvételével zajló modellezési tevékenységeket milyen [elvek](#) vezéreljék, nem pedig arra, hogy e tevékenységeket hogyan kell végezni.

- **1.2. Hatókör** – A jelen SZABVÁNY az összes olyan [modellre](#) vonatkozik, amely egy [entitás](#) döntéshozatalát támogatja, illetve iránymutatást ad az [aktuáriusok](#) számára a megfelelő [modellezési elvek](#) vonatkozásában azon [kockázatok](#) kezelése érdekében, amelyek egy [meglévő modell kiválasztása](#), egy [meglévő modell módosítása](#), egy [új modell kidolgozása](#) vagy egy [modell alkalmazása](#) során merülnek fel.

1.3. Kapcsolódás az AGyMSz 1 szabványhoz – Az [AGyMSz 1](#) szabványnak történő megfelelés előfeltétele a jelen SZABVÁNYNAK történő megfelelésnek. Az [AGyMSz 1](#) szabványban a „jelen SZABVÁNY”-ra vonatkozó utalásokat úgy kell értelmezni, hogy azok a jelen (AGyMSz 1A) SZABVÁNYRA is ugyanúgy vonatkoznak, amennyiben ez értelmezhető.

1.4. Definíciók – A szakkifejezésekre alapvetően az [AGyMSz 1 definíciói](#) érvényesek, a jelen SZABVÁNYBAN megjelenő új szakkifejezések definíciói az alábbiak:

Modell – [Entitások](#) vagy események közötti kapcsolatok olyan gyakorlati reprezentációja, amely statisztikai, pénzügyi, gazdasági vagy matematikai fogalmakat használ. A modell olyan feltevéseket, adatokat és algoritmusokat alkalmaz, amelyek segítségével egy bonyolultabb rendszer egyszerűsíthető, és olyan eredményeket ad, amelyek – szándék szerint – az adott rendszerről hasznos információval szolgálnak. Az olyan számítások, amelyek kellően egyszerűek ahhoz, hogy manuálisan is hatékonyan elvégezhetők legyenek, nem minősülnek modellnek.¹

---

¹ **Model** – A practical representation of relationships among entities or events using statistical, financial, economic, or mathematical concepts. A model uses assumptions, data and algorithms that simplify a more complex system and produces results that are intended to provide useful information on that system. Calculations simple enough to be effectively performed manually would not be considered a model.

AGyMSz 1A – Modellezési elvek

Modellezési elvek – Olyan eljárások és szervezési struktúrák alkalmazása, amelyeket úgy terveztek, hogy a [célzott felhasználók](#) a [modell](#) eredményeiben megbízhassanak.²

Modell kockázat – Annak a kockázata, hogy a [modell](#) hibája vagy hibás használata miatt a [modell](#) eredményeinek [célzott felhasználója](#) ezen eredményekből hibás következtetést von le.³

- 1.5. Hatálybalépés dátuma** – A jelen SZABVÁNY a 2020. szeptember 30. után megkezdett [aktuáriusi szolgáltatásokra](#) érvényes.

---

² **Model Governance** – The application of a set of procedures and an organizational structure designed so that intended users can place their confidence in the results of the model.

³ **Model Risk** – The risk that, due to deficiency in the model or in its use, an intended user of the results of the model will draw an incorrect conclusion from those results.

AGyMSz 1A – Modellezési elvek

2. cikk Megfelelő gyakorlatok

2.1. **Áttekintés** – A [modellezési elvek](#) minden [modell](#) esetében fontosak, legyen akár olyan [modellről](#) szó, amelyik egyszerű táblázatkezelőt használ, akár olyanról, amelyik összetett szimulációkat alkalmaz. Az [elvek](#) alkalmazásának arányban kell állnia a [modell](#) eredményeiből levont helytelen következtetés eredményeképpen a [célzott felhasználó](#) részéről vállalt kockázattal.

A [modellek kiválasztásában](#), [módosításában](#), [kidolgozásában](#) vagy alkalmazásában részt vevő [aktuáriusnak](#):

2.1.1. bizonyosnak kell lennie abban, hogy a [modell kockázat](#) kezelésére megfelelő keretrendszer áll rendelkezésre, amely foglalkozik a [modell kockázatok](#) beazonosításával és felmérésével, valamint az ezen kockázatok csökkentésére irányuló megfelelő intézkedésekkel is (pl. megfelelő [modellvalidáció](#), dokumentáció és folyamatszabályozási kontrollok);

2.1.2. bizonyosnak kell lennie abban, hogy megfelelő [modellvalidációra](#) került sor. Ezen szabvány értelmezésében a validáció magában foglalja a következőket :

- annak felmérését, hogy a [modell](#) ésszerűen elfogadható keretek között megfelel a rendeltetésének. Adott esetben az [aktuárius](#) által megvizsgálandó elem kell legyen például a [modell](#) által megkívánt adatok és bemeneti elemek rendelkezésre állása, részletezettsége és minősége, a felismert összefüggések megfelelősége, illetve hogy a [modell](#) a várható értékek körül megfelelő eredmény-tartományt képes-e előállítani;
- annak felmérését, hogy a [modell](#) megfelel a specifikációknak; valamint
- annak vizsgálatát, hogy a [modell](#) eredményei megfelelő módon reprodukálhatók.

A [validációt](#) a [modell kidolgozásában](#) szerepet nem vállaló személy(ek)nek kell végrehajtani, kivéve abban az esetben, ha ez a [modell kockázathoz](#) képest aránytalan mértékű terhet jelent.

2.1.3. értenie kell a [modell alkalmazásának](#) kontextusát, a bemeneti modellelemek bekerülésének mikéntjét, valamint ismernie kell azt, hogy várakozása szerint a [modell](#) eredményei hogyan kerülnek [alkalmazásra](#).

2.2. **Meglévő modell kiválasztása** – Egy meglévő (akár helyben, akár külső fél által kidolgozott) [modellt](#) kiválasztó [aktuáriusnak](#):

2.2.1. értenie kell a [modellt](#);

2.2.2. ismernie kell azokat a feltételeket, amelyek mellett megfelelő a [modell alkalmazása](#), ideértve a modell esetleges korlátait is;

AGyMSz 1A – Modellezési elvek

2.2.3. bizonyosnak kell lennie abban, hogy megfelelő dokumentáció áll rendelkezésre a [modell](#) felépítésére és működésére vonatkozóan (ideértve adott esetben a hatókört, a célt, a módszertant, a statisztikai minőséget, a kalibrációt és a célnak való megfelelést is), valamint azon feltételekre vonatkozóan, amelyek mellett megfelelő a [modell alkalmazása](#), ideértve a modell esetleges korlátait is.

2.3. Meglévő modell módosítása – Egy meglévő modellt módosító [aktuáriusnak](#):

2.3.1. értenie kell a [modellt](#);

2.3.2. megfelelő módon dokumentálnia kell azokat a [módosításokat](#) – illetve ezen [módosítások](#) lényeges hatásait –, amelyeket a [modell](#) hatókörén, célján, módszertanán, statisztikai minőségén, kalibrációján, célnak való megfelelésén, valamint azon feltételeken hajtanak végre, amelyek mellett megfelelő a [modell alkalmazása](#), ideértve a modell esetleges korlátait is;

2.3.3. bizonyosnak kell lennie abban, hogy megfelelő szabályozási folyamat áll rendelkezésre a [modell módosításának](#) vonatkozásában. A változtatásokat szabályozó folyamat révén elkerülhetők a modell jogosulatlan [módosításai](#), valamint dokumentálhatók és érvényteleníthetők a [módosítások](#).

2.4. Új modell kidolgozása – Az új modellt kidolgozó [aktuáriusnak](#):

2.4.1. a megfelelő módon dokumentálnia kell a [modell](#) felépítését, kialakítását és működését (ideértve adott esetben a hatókört, a célt, a módszertant, a statisztikai minőséget, a kalibrációt és a célnak való megfelelést is), valamint azon feltételeket, amelyek mellett megfelelő a [modell alkalmazása](#), ideértve a modell esetleges korlátait is.

2.5. Modell alkalmazása – A modellt alkalmazó [aktuáriusnak](#):

2.5.1. értenie kell a [modellt](#);

2.5.2. bizonyosnak kell lennie abban, hogy teljesülnek a [modell alkalmazására](#) vonatkozó feltételek;

2.5.3. bizonyosnak kell lennie abban, hogy a [modell](#) bemeneti és kimeneti elemeire vonatkozóan megfelelő kontrollok vannak érvényben;

2.5.4. a [modell alkalmazása](#) során mérlegelnie kell, hogy a 2.1.2. pontban említett [validációt](#) részben vagy egészben újra el kell-e végeznie;

2.5.5. ismernie kell, és adott esetben meg kell tudnia magyarázni a [modell](#) különböző futtatásai között felmerülő lényeges különbségeket, valamint bizonyosnak kell lennie abban, hogy az éles futtatásokra vonatkozóan megfelelő szabályozási folyamat van érvényben. Sztochasztikus modellek esetében bizonyosnak kell lennie

AGyMSz 1A – Modellezési elvek

abban, hogy a [modell](#) elegendő számban került futtatásra, és ismernie kell a [modell](#) különböző futtatásai között felmerülő lényeges különbségeket;

- 2.5.6. ismernie kell a [modellben](#) feltételezett vezetői intézkedéseket és válaszokat, valamint mérlegelnie kell, hogy szükséges-e a [modell módosítása](#);
- 2.5.7. a megfelelő módon dokumentálnia kell a modell korlátait, bemeneti elemeit, főbb feltételezéseit, tervezett [alkalmazását](#) és kimeneti elemeit.

AGyMSz 1A – Modellezési elvek

3. cikk Kommunikáció

- 3.1. Közlések** – Az AGYMSZ 1 szabvány 3. cikkének („[Kommunikáció](#)”) történő megfelelés mellett az [aktuáriusnak](#) az [aktuáriusi jelentésben](#) szerepeltetnie kell azokat a közléseket, amelyeket megfelelőnek gondol annak érdekében, hogy a [modell](#) vagy eredményeinek [célzott felhasználói](#) megértsék:
- a. a korlátokat és a bizonytalanságokat, illetve ezek következményeit; valamint
  - b. a [modellben](#) feltételezett vezetői intézkedéseket és válaszokat, valamint ezek következményeit.